

A PÉSEY-I BARYTRÓL.

FÉNYES DEZSŐ-től.

(2 ábrával).

Dr. KRENNER JÓZSEF SÁNDOR műegyetemi tanár úr megbízott engem ama Pésey-i* *Barytok* kristálytani megvizsgálásával, melyek a magyar nemzeti muzeum birtokában vannak.

A példányokon az 50—60 $\frac{m}{m}$ hosszú, 9—12 $\frac{m}{m}$ széles és 9—10 $\frac{m}{m}$ vastag, hosszukás, táblás, víztiszta és átlátszó kristályok ragadják meg a figyelmet. E kristályok quarzon ülnek dolomit-romboéderek társaságában.

E nagyobb baryt-kristályok tövén apróbbakat vehetni észre, melyeket mérésekre használtam fel. E kisebb, legfőlegb 1—1,5 $\frac{m}{m}$ -nyi átlagos méretekkel bíró kristályok a MILLER-féle állás szerint a rövidebb melléktengely irányában elnyúlva vannak és (001) szerint táblásak vagy lemezesek. A bázison kívül legjobban a (011) brachydóma van még rajtuk kiképződve. A makrodómák övében leginkább az (104) és (102) alakok dominálnak, míg más két makrodóma sokkal alárendeltebb mértékben fordul rajtuk elő, ez utóbbiak az (508) és (101), melyek elseje a Pésey-i baryt különös sajátságai közé tartozik. Épen így (100) és (010) is csak mint igen vékony, alig észrevehető sáv van kiképződve. Ezen alakokon kívül még (110) és (122) szokott előfordulni, de ez utóbbi kicsinysége folytán sokszor csak alig vehető észre. Az ide mellékelt 1. ábra a Pésey-i barytnak horizontális projectióját, a 2-ik ábra pedig ferde projectióban az 110 prisma és 122 piramislapok körül csoportosuló lapokat tünteti föl.

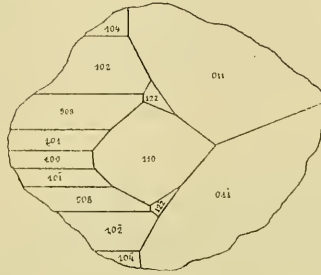
A nagyobb kristályok sokkal kevesebb alakokkal bírnak; ezek is többnyire a (001) túlságos kifejlődése következtében táblásak vagy lemezesek, de néha a (011) lapjainak jelentékeny kiképződése folytán oszlopos habitust öltenek. Az említett lapokon kívül még (104) és (102) dómák vannak rajtuk kiképződve, az első itt is csak alárendelt mértékben. Az (102) lapjai a makrotengelyvel egyező irányban rostosak.

* Pésey falu, Franciaország Savoie départementjában.

A megvizsgált példányokon a baryt-kristályok alapzataul szolgáló quarz a legrégebb, a baryt-kristályokon helyenkint letelepedett dolomit pedig a legfiatalabb képződmény.

1. ábra.

2. ábra.

A Pésey-ről származó baryt kristályalakjainak megállapítására szolgáló méréseimet a kir. József-műegyetem ásványtani szertárában egy két-távcsöves Lang-Jünger-féle reflexiós goniométeren eszközöltem; ezek szerint a főbb szögértékek a következőkben voltak megállapíthatók. Az első verticalis columnában a lemért, a másodikban a számított szögértékek találhatók. A számítások alapjául a *-al jelölt értékek szolgáltak.

	észlelt	számított
001 : 104 =	21° 45'	21° 47'
001 : 102 =	38 39	*
001 : 508 =	44 52	44 59
001 : 101 =	58 5	57 59
001 : 011 =	52 36	*
011 : 01 $\bar{1}$ =	74 49	74 47
011 : 122 approx.	26	25 53
102 : 110 approx.	62	61 54

A két utolsó szögérték az 122 és 110 lapoknak kicsinyége és rozsz kiképződése következtében csak megközelítőleg volt meghatározható.